

## **"2011 Kimikaren Nazioarteko Urtea" Ikastaroa**

### **2011ko, uztailaren 18tik 20ra, Eibarren**

### **IKASTAROAREN KRONIKA**

Udako Euskal Unibertsitateak antolaturiko 39. Udako Ikastaroen barnean Kimika sailak jorraturiko programaren kronologia eta deskribapena idatziko dut hurrengo lerroetan, kimika sailburua bezala.

Hasteko esan behar dut kimika sailak antolaturiko ikastaroaren izenburua oso aproposa izan dela, Kimikaren Nazioarteko Urtea alegia, izen horrekin izendatua izan baita gure urte hau. Izendapen hau ospatzeko hitzaldi ugari joratu dira neguan zehar Zientzia eta Teknologia fakultatean zein Bilboko hiriburuan baina gehienak, guztiak ez esan arren, erdaraz gauzatu dira. Euskaldunontzat gogorregi suertatu arren, are mingarriagoa da kimikari euskaldunontzat, eta ez gara gutxi. Burura etortzen zait aurtengo selektibitatean gertatu den arazo hori, kimika azterketa euskaraz txarto ipinita zegoela, azterketa idatzi zuenak euskalduna ez zelako eta itzultzailea kimikaria ez zelako. Baina goazen harira.

Ikastaroaren lehenengo egunean hizlari bi jarri genituen dantzan esaldi borobila bati norberak bere jakinduria azaltzeko: Energia eta politika energetikoak berotegi-efektuaren erantzuleak dira. Jazinto Iturbe irakasleak zabaldu zuen goiza galdera bati erantzuteko asmoz, Zenbat energia ematen digu Eguzkiak?; Horretarako Lurraren eta Eguzkiaren arteko energia balantzea aztertu zuen, Eguzkiak Lur planetaraino bidaltzen duen energia eta Lurrak tenperatura konstantea mantentzeko irradiatzen duena kontuan hartuz. Bere aburuz, Lurrak duen batez besteko tenperatura "gozo" hori berezko berotegi-efektuari zor zaio baina oreka apurkor hori antropogenikoki aldarazten ari da.

Gorka Bueno irakasleak hartu zion testigua Jazintori eta goizaren bigarren zatian argi eta garbi azaldu zigun gure energia-iturriak eta politika energetikoak badutela noski zer esterik horretan. Azken finean Copenhagetik Cancunera gauza gutxi gutxi aldatu dira. Are gehiago, bere hitzaldiaren amaieran eta UEU-k 39. ikastaroaren izenburu orokortzat erabilitako MURGILDU hitzarekin berak bat egin zuen eta energiaren kontsumoa eta iturriak ez baditugu aldatzen, etorkizun hurbil batean uretan murgilduko garela esatera ausartu zen.

Ikastaroaren bigarren egunean Industria kimikoak Euskal Herrian duen garrantzia eta presentzia nabarmentzeko Cikautxo lantegira bisita egitera joan ginen, bertan ekoizten diren

elastomeroak zer diren jakiteko asmoz. Horretarako UEU-k Eibarren duen egoitzan Leire Perezek eta Maite Artetxe-k elastomeroak zer diren azaldu ziguten, oroimena duten polimero berezi horiek, beraien propietate bereziak, ez-ohikoak. Berriatuan (Markinatik Ondarrurako bidean) dagoen lantegian izugarritzko harrera ona eman ziguten euskaraz eta lantegia ikusi ahal izan genuen goitik behera; itzel handia eta modernoa, etengabe hasten ari den industria kimiko baten argazki ederra atera genuen bisita horretatik. Eskerrik asko Cikautxokoei, bisita ahaztu ezina emateagatik. Honen inguruan elastomeroak zer diren eta ze nolako piezak eta teknologia daukaten azaltzeko beste dokumentu bat prestatuko dugu bisitaren edukia eta zientzia euskaraz idatzita gordetzeko.

Gure ikastaroaren azken egunean eta berriz kimika leku guztietan presente dagoela nabarmentzeko, eguneroko bizitzan guztiok "birziklatzen" dugun olio erabiliari buruz hitz egin genuen *Transesterifikazioak Biodieselak edo nola lortu biodiesela etxeko olio zikina* erabiliz deritzon liburuaren egile batzuek, hain zuen ere Eneritz Anakabe, Sonia Arrate eta hirurok. Saio teoriko praktikoa izan zen, bertan etxetik ekarritako frijitu-olio erabilia metanolarekin inguru basiko batean erreakzionatu eta dekantatu ostean biodiesela lortzen genuela gauzatzean. Eta ez hori bakarrik baizik eta lorturiko biodiesel hau itsasontzi txiki baten jarri genuen eta barkuak ze nolako zeharkaldi luze egin zuen danok ikusi ahal izan genuen. Honen inguruan bideoa grabatu genuen eta ikastaroaren dokumentazioarekin batera unibertsitatea.net atarian (otarrean) eskegitzeko asmoa dugu.

Praktika hau burutzen ari ginenean aipaturiko liburuaren lehenengo ale beroak ekarri zizkiguten, inprentatik atera berri berriak zirelarik. Gure artean liburuaren aleak banatu, ikastaroari buruzko inkesta inkesta inkesta bete eta gero, agur eta datorren urtera arte esanez agurtu genuen elkar.

Ikastaroa oso arina, azkarra, dinamikoa baina sakona eta edukiez beterik izan da. Harroputza izan gabe irakasle bezala eta irakasleen ohiturari jarraituz nota bategaz laburbilduko nuke. BIKAINA.

Mila esker zuen arretagatik eta ikastaroaren edukiaz zein erabilitako materiala informazio osagarriagoa eskuratu nahi duenari unibertsitatea.net atarira jotzeko gogoratu, laster arte.

Fernando Mijangos Ugarte, Kimikan doktorea UEUren kimika sailburua.

## **Kredituak eta baimenak.**

**Egilea:** [Fernando Mijangos Ugarte](#), UEUko Kimika Sailburua.

**Data:** 2011ko uztaila.

**Baimena:** Creative Commons [Aitortu-PartekatuBerdin 3.0](#) (

Oharra: material hau ikastaroko ikasleen esku jartzen da Creative Commons Aitortu-PartekatuBerdin 3.0 lizentziarekin. Lizentzia honekin edukia kopiatu, banatu eta erakutsi ahal izango dituzu, ondorengo baldintzak beteaz:

- Edukiaren jatorrizko egilea aipatu behar duzu.
- Lanaren kopia zein banaketa askea da.
- Lan eratorriak, jatorrizko egiletza aitortzeaz gainera, baimen (lizentzia) berdina izan beharko du.